

LITTERATURA
Serpentium

JAARGANG 36

NUMMER 4

EUROPESE SLANGENVERENIGING - EUROPEAN SNAKE SOCIETY

INHOUDSOPGAVE

■ ARTIKELEN

In memoriam prof. dr. A.A. Verveen 167
Marcel van der Voort

De adderjacht op het eiland Martinique 177
Ron Bronckers

Barbours dwerggratelslang: een zoektocht in het wild 187
Sander van Tongeren

■ RUBRIEKEN

Voorwoord 164

Boekbespreking 195
A.A. Verveen, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*
Richard de Jong

Leuk om te weten 201
Uit de nalatenschap van prof. dr. A.A. Verveen
Marcel van der Voort

CONTENTS

■ ARTICLES

In memoriam prof. dr. A.A. Verveen 167
Marcel van der Voort

The viper hunt on the island of Martinique 177
Ron Bronckers

Dusky pygmy rattlesnake: a search in the wild 187
Sander van Tongeren

■ COLUMNS

Foreword 164

Book Review 195
A.A. Verveen, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*
Richard de Jong

Nice to know 201
From the heritage of prof. dr. A.A. Verveen
Marcel van der Voort

VOORWOORD

We sluiten alweer de 36ste jaargang van *Litteratura Serpentina* af. De redactie kijkt met tevredenheid terug op de vier afleveringen die deze jaargang vormen. Diverse aspecten van de slangenhouderij hebben er immers een plaats in gevonden: er is volop aandacht geweest voor ziekte en gezondheid, we hebben uitgebreide artikelen kunnen publiceren over afzonderlijke soorten, er zijn verslagen van veldonderzoek waar bijzondere bevindingen uit voortgekomen zijn, de taxonomie is aan de orde gekomen en opnieuw hebben we kunnen genieten van enkele cultuurhistorische bijdragen. En dat alles gelardeerd met schitterende foto's.

Er is echter ook sprake van een verdrietige cyclus. Openden we deze jaargang met een In Memoriam voor Bert Abuys, die ons in 2015 ontvalen is, we moeten hem eveneens sluiten met een nagedachtenis. Deze keer gedenken we prof. dr. Bert Verveen, die op 18 augustus van dit jaar, op 85-jarige leeftijd, plotseling is overleden. Deze trieste gebeurtenis maakt van dit nummer een bescheiden, onvoorzien themanummer, want naast een In Memoriam treft u van de hand van Richard de Jong een boekbespreking aan van Bert Verveens magistrale *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*, de bundeling van de artikelen die in de loop der Jaren in *Lacerta* en in dit blad zijn gepubliceerd. Ook de rubriek 'Leuk om te weten' is geïnspireerd door iets wat in de nalatenschap van Bert Verveen is aangetroffen. Wij wijzen u terloops op de advertentie elders in dit nummer, waarin sprake is van een speciale aanbieding van Berts Boa-biografie, als herinnering aan deze eminente wetenschapper en aimabele man.

We kijken verder terug op een zeer geslaagde slangendag. Opnieuw zijn velen van heinde en ver naar Houten gekomen om te genieten van dit unieke 'biotoop van gelijkgestemden' waarvan op deze dag sprake is, om te profiteren van

FOREWORD

With this issue we already conclude the 36th volume of *Litteratura Serpentina*. With great satisfaction the editorial board looks back to the four issues that comprise this year's volume. Various aspects of snake keeping have been dealt with: disease and health received much attention, we were able to publish elaborate articles about specific species, reports about findings that resulted from studying free-ranging snakes, recent taxonomical advances were focused on and again we were able to enjoy some cultural historical contributions. All this was upgraded with stunning illustrations.

A cycle of grief, however, was also present. This volume started with an In Memoriam about Bert Abuys who passed away in the year 2015 and needs to be concluded with another memento. This time we commemorate prof. dr. Bert Verveen, who suddenly passed away on August 18th at an age of 85 years. This sad event shapes this issue into a modest, unexpected theme issue as it includes a book review authored by Richard de Jong about *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*, comprising a magnificent collection of Bert Verveen's articles that were published in *Lacerta* and in our magazine throughout the years, in addition to an In Memoriam. The section 'Nice to know' is also inspired by one of the legacies of Bert Verveen. We would like to draw your attention to the special offer of Bert his Boa-biography that is advertised further along this issue as a tribute to this eminent scientist and amiable man.

We also recollect a very successful Snake day. Again, many peoples came to Houten to enjoy this unique 'biotope of kindred spirits', to use the opportunity to meet and speak old acquaintances, to get an update about the current herpetological developments, to offer or buy captive bred snakes.

de gelegenheid om oude bekenden weer eens te zien en te spreken, om te ervaren welke ontwikkelingen zich aan het aftekenen zijn in de herpetologische wereld, om nakweek aan te bieden of af te nemen.

Het bestuur van de *Europese Slangenvereniging* heeft zich het hele jaar door intensief beziggehouden met de politieke ontwikkelingen die consequenties hebben voor de slangen-hobby. In diverse overlegorganen hebben enkele bestuursleden hun oren goed te luisteren gelegd en hun bijdragen geleverd aan de meningsvorming die een tegenwicht kan bieden aan de bedreigende krachten van onze hobby. Zodra dat wenselijk is, zal in *Litteratura Serpentina* natuurlijk verslag worden gedaan van de stand van zaken.

Wel, wij wensen u weer veel leesplezier met deze aflevering. De redactie en haar medewerkers gaan zich weer buigen over de 37ste jaargang. Ongetwijfeld zullen we er opnieuw in slagen voor elk wat wils te bieden.

Wij wensen u gelukkige feestdagen toe, een aangename overgang van 2016 naar 2017 en hopen u ook het volgend jaar weer in goede gezondheid aan te treffen.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

The board of the *European Snake Society* has intensively focused on the political developments that affect the snake hobby. In various consultative bodies some board members have gained information and made a contribution to the trends of opinion that might counterbalance the forces that threaten our hobby. As soon as needed, a report will evidently be made about the state of affairs in *Litteratura Serpentina*.

We wish that this issue offers you lots of reading pleasure. The editorial board and its co-workers will focus on the 37th volume. Undoubtedly we will be able to meet to the overall demand.

We wish you pleasant holidays, a congenial transition from 2016 to 2017 and hope to meet you in good health in 2017.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

SPECIALE AANBIEDING

SPECIAL OFFER

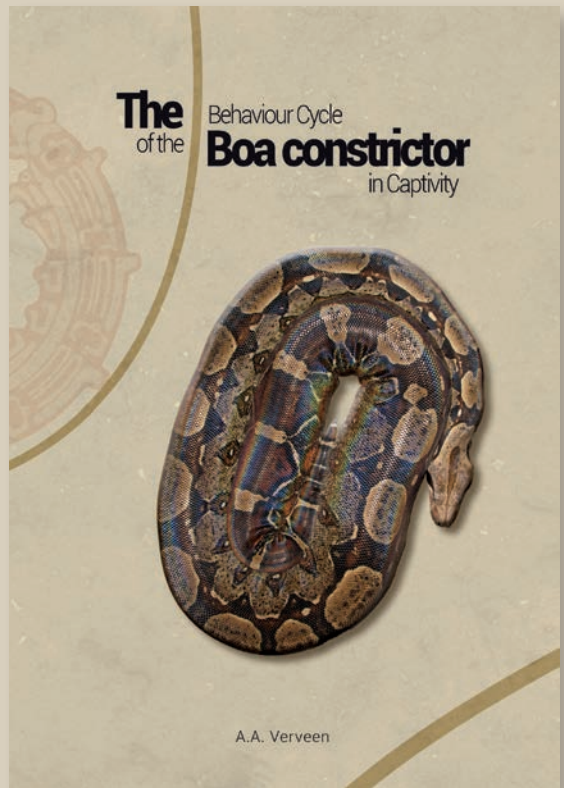
Ter herinnering aan prof. dr. A.A. Verveen, is diens *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity* voor leden van de Europese Slangenvereniging verkrijgbaar voor een speciale prijs, **franco thuis**:

Binnen Nederland € 20,-
Binnen Europa € 25,-
Buiten Europa € 30,-

Niet-leden betalen binnen Nederland € 30,-, in Europa € 35,-, buiten Europa € 40,-.

U kunt een exemplaar bestellen door het vereiste bedrag over te maken op bankrekening (IBAN): NL96 INGB 0004 4388 55, BIC: INGBNL2A t.n.v. Penningmeester Europese Slangenvereniging, Lekkum. *Stuur tegelijkertijd uw bestelling per e-mail aan de penningmeester (treasurer@snakesociety.nl) om uw adresgegevens door te geven.*

Deze aanbieding is geldig tot 31 maart 2017 of zo lang de voorraad strekt!

In memory of prof. dr. A.A. Verveen *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity* is available, for members of the European Snake Society, for a special price, **no further charge**:

In The Netherlands € 20,-
In Europe € 25,-
Outside Europe € 30,-

Non-members pay in The Netherlands € 30,-, in Europe € 35, outside Europe € 40,-.

You can order a copy by paying the amount required to bank account (IBAN): NL96 INGB 0004 4388 55, BIC: INGBNL2A of the Treasurer European Snake Society, Lekkum, The Netherlands. *Send the same time an email to the treasurer to announce your order and to pass on your address (treasurer@snakesociety.nl).*

This offer is valid until March 31, 2017, or as long as stocks last!

IN DE SERIE HERPETOLOGISCHE BUNDELS ZIJN VERSCHENEN:

- Marcel van der Voort, *Adders onder het gras! Over slangen in mythen en verhalen*. Een bloemlezing van cultuurhistorische artikelen zoals in de jaargangen 13 t/m 31 in *Litteratura Serpentina* zijn verschenen. Tweede, aangevulde en gecorrigeerde oplage. € 17,50.
- *Herpetologische Bundels deel 2: Ziekte en gezondheid bij slangen, deel 1*. Een bloemlezing van medische artikelen uit de jaargangen 1 t/m 10 van *Litteratura Serpentina*. € 27,50.
- *Herpetologische Bundels deel 3: Ziekte en gezondheid bij slangen, deel 2*. Een bloemlezing van medische artikelen uit de jaargangen 12 t/m 25 van *Litteratura Serpentina*. € 29,50.
- Ron Bronckers, *Adderjagers! Portretten van een verdwenen beroep*. Verzamelde artikelen uit de jaargangen 28 t/m 34 van *Litteratura Serpentina*. € 17,50.
- *Waterslangen*. Bloemlezing van artikelen over waterslangen uit de jaargangen 1 t/m 30 van *Litteratura Serpentina*. € 15,-.

Binnen Nederland te bestellen door het juiste bedrag + € 2,50 portokosten over te maken op Postbankrekening (IBAN): NL96 INGB 0004 4388 55 BIC: INGBNL2A van de penningmeester van de Europese Slangenvereniging te Lekkuum, onder vermelding van de titel van het gewenste deel. U krijgt uw exemplaar dan toegestuurd.

PUBLISHED IN THE SERIES HERPETOLOGICAL VOLUMES:

- Marcel van der Voort, *There's a snake in the grass! About snakes in myths and stories*. € 17,50.
- Ron Bronckers, *Viper hunters! Portraits of a vanished profession*. € 17,50.
- A.A. Verveen, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*. **See special offer!**

Please contact the treasurer to order a copy: treasurer@snakesociety.nl. Outside The Netherlands + € 6,50 postage!

